

[JURRÄT0] Prövningsinstruktion

Så här förbereder du dig

Läs igenom hela instruktionen och gör en planering. Vi rekommenderar dig att i god tid före det skriftliga provet starta med inlämningsuppgiften.

Kurslitteratur

Vi rekommenderar att du läser:

- *Lex Rätten och samhället*. Gleerups.

Lagar Rätten och samhället

Det skriftliga provet skriver du på dator. Du har då tillgång till nedanstående lagar som digital resurs. Du ska även använda lagarna för din inlämningsuppgift.

- [Brottsbalken \(Öppnas i nytt fönster\)](#)
- [Regeringsformen \(Öppnas i nytt fönster\)](#)
- [Tryckfrihetsförordningen \(Öppnas i nytt fönster\)](#)

Övrigt

För din inlämningsuppgift och det skriftliga provet ska du läsa *Så här skriver du ett juridiskt svar* på sidan 4.

Så här går provningen till

Du gör först en inlämningsuppgift (1) och sedan ett skriftligt prov (2). Slutligen deltar du i ett seminarium där du diskuterar din inlämningsuppgift. Du får även vara beredd på att svara på frågor om det skriftliga provet (3).

Om du har provat i kursen tidigare så måste du i god tid före provningsdatum ta kontakt med provningsansvarig lärare angående din inlämningsuppgift.

1. Inlämningsuppgiften ska du mejla senast samma dag som du gör skriftligt prov

Anvisningar för uppgiften hittar du på sidorna 2–3.

Din inlämningsuppgift ska du mejla till provningsansvarig lärare senast samma dag som du gör det skriftliga provet. Kontaktinformation till läraren hittar du i kurskatalogen i anslutning till kursen.

2. Skriftligt prov

Det skriftliga provet består av en faktadel och en casedel. Du gör provet på dator med *Lagar Rätten och Samhället* som digital resurs. [Läs om prov på dator på Alvis startside](#).

3. Seminarium – diskussion av inlämningsuppgiften

Under seminariet diskuterar vi inlämningsuppgiften samt det skriftliga provet. Läraren kallar dig tillsammans med andra prövande, max tre prövande per grupp, cirka två veckor

efter det skriftliga provet. Du får vara beredd att acceptera den tid (dagtid) som läraren erbjuder dig.

Inlämningsuppgift i Rätten och samhället

För att genomföra uppgiften behöver du:

- *Så här skriver du ett juridiskt svar*, sidan 4.
- *Lagar Rätten och Samhället*, sidan 1. Lagarna finns för närvarande också som bilaga i anslutning till kursen i kurskatalogen.

Se upp med plagiering i inlämningsuppgiften

Prövningsenheten använder tjänsten Urkund för att kontrollera inlämningsuppgifter mot plagiat. [Läs om hur du kan undvika plagiat i Urkunds plagiathandboken, pdf \(Öppnas i nytt fönster\)](#).

Detta ska du göra

Inlämningsuppgiften består av **tre uppgifter** som du ska svara på och sammanställa i en rapport.

1 Ett brottmål

Rättsstater bygger på principen att någon enbart kan bli dömd om det finns en lag som säger att en handling är brottslig. Är handlingen brottslig så måste den prövas i domstolen och alla har rätt att bli hörda före dom kan falla.

I Sverige tillämpar vi även oskyldighetspresumtion, som innebär att en människa anses oskyldig tills motsatsen är bevisad.

Gå på en rättegång i ett brottmål i tingsrätten

Du ska gå på en rättegång i ett brottmål på en tingsrätt för att få en ökad förståelse för hur en rättegång går till i praktiken. Du bestämmer själv vilket datum och vilken rättegång du ska gå på.

Skriv en rapport från rättegången

Skriv en kort rapport från rättegången. Punkterna nedan hjälper dig att strukturera din rapport, skapa en röd tråd i din rapport. Ta hjälp av lagtext.

- Gör en kort beskrivning av vad som hänt, brottsrubricering och målsägare och tilltalad. Detta för att ge läraren (läsaren) en bild av vad som hänt.
- Vad hände under rättegången?
- Vad ansåg åklagaren, försvararen, vad blev domen och vilken bevisning anfördes?
- Var det intressant? Varför/varför inte?
- Tycker du att du fick en klar bild över vad som hade hänt och om skuldfrågan?
- Vad fanns det för eventuella svårigheter när det gällde att förstå vad som hänt och skuldfrågan?
- Om domen meddelades direkt – anser du att den var riktig? Varför/varför inte?

- Hur tycker du att domen skulle se ut, om det inte fallit någon dom. Koppla detta till straffskalan för det/de brott som tagits upp i rättegången.
- Vilka för- och nackdelar kan du se med att rättegångar är öppna för allmänheten? Är det reglerat i lag, i så fall var?

Du får givetvis ta del av domen, när domen fallit genom offentlighetsprincipen om du känner att du vill.

2 Offentlighetsprincipen

Sverige klassas generellt som en demokratisk rättsstat. En av grundpelarna i den svenska demokratin är offentlighetsprincipen, som ger dig, mig, journalister med flera rätt att ta del av allmänna handlingar.

Offentlighetsprincipen innehåller flera delar:

1. Rätten att ta del av allmän handling
2. Förhandlingsoffentligheten
3. Meddelarfriheten och efterforskningsförbud.

Din uppgift:

- a) Förklara **rätten att ta del av allmän handling**, ange lagrum.
- b) Förklara vad **förhandlingsoffentligheten** innebär, ange lagrum.
- c) Förklara **meddelarfriheten och efterforskningsförbudet**, ange lagrum.
- d) Redogör för begreppen **allmän handling** och **offentlig handling**.
- e) Förklara hur DU kan stöta på del –3 i offentlighetsprincipen i din vardag.
- f) Vilka undantag för allmän handling finns?
- g) Hur är det med skolan, lyder den under offentlighetsprincipen? Är dina betyg offentliga? Ta reda på mer.
- h) För ett resonemang om varför rätten till allmän handling, förhandlingsoffentligheten och meddelarfriheten och efterforskningsförbudet är viktiga för det svenska rättssamhället.
- i) Läs tidningsartiklar och leta efter tecken på att journalisten kan ha använt sig av offentlighetsprincipen.

3 Diskussionsfråga

Johan som går andra året på gymnasiet mår dåligt på grund av dåliga hemförhållanden. Det gör att han kommer efter i skolan och känner sig stressad.

Johan har berättat att han har det lite jobbigt just nu för sina kompisar Krille och Per. De känner sig oroliga för Johan och vill veta vad som händer därför beslutar de sig för att gå till skolan kurator, som de vet att Johan brukar gå till, för att få ta del av Johans journal.

Måste kuratorn dela ut Johans journal? Resonera även huruvida journalen är en allmän handling eller inte. Ange lagrum och motivera ditt svar.

Så här skriver du ett juridiskt svar

Följ anvisningarna nedan.

Ange exakta lagrumshänvisningar

Du ska ange exakta lagrumshänvisningar då det förekommer relevanta sådana. För en korrekt hänvisning måste du ange lag, paragraf, stycke samt ibland även vilken punkt/mening som ska tillämpas.

Om däremot en paragraf blir tillämplig i sin helhet behöver du naturligtvis endast ange paragrafnummer.

Vidare ska du ange alla de paragrafer som är relevanta. Till exempel: ”Enligt Jordabalken 12 kap 4 §...”

Redogör för vad som står i paragraferna

Du ska redogöra för vad som står i paragraferna – det är inte samma som att citera dem.

Motivering till varför detta lagrum är tillämpligt just i det aktuella fallet - samt om det finns undantag, varför de inte är tillämpliga. Med detta menas att man bör redovisa för de olika rekvisiten i ett lagrum och koppla dessa till den ställda frågan.

Med rekvisit menas vilka villkor som sätts upp för att paragrafen ska kunna tillämpas. Således ska du genom att använda dina egna ord redogöra för de olika rekvisiten och visa att du verkligen har förstått varför en viss paragraf blir tillämplig. Ta till exempel 8 § 1 st MBL om föreningsrättskränkning:

Föreningsrätten ska lämnas okränk. Kränkning av föreningsrätten föreligger, om någon på arbetsgivar- eller arbetstagsidan vidtager åtgärd till skada för någon på andra sidan för att denne har utnyttjat sin föreningsrätt eller om någon på ena sidan vidtager åtgärd mot någon på andra sidan i syfte att förmå denne att icke utnyttja sin föreningsrätt. Sådan kränkning föreligger även om åtgärden vidtages för att åtagande mot annan skall uppfyllas.

Här kan man plocka ut olika rekvisit, eller förutsättningar, för att en föreningsrättskränkning ska föreligga. Det ska röra sig om en åtgärd. Denna åtgärd ska vara till skada för någon på andra sidan. Detta ska också ha skett i föreningsrättskränkande syfte.

Ställningstagande

Du ska utifrån de lagrum du redogjort för ta ställning till hur det aktuella fallet ska lösas. Först här presenterar du själva svaret på frågan. Att bara redovisa för vad lagen stadgar räcker inte.

Här ska du ta ställning och se till att du svarar på frågan. Resonemanget och motiveringen för ditt svar är viktigt.